

LUDWIG
MÚZEUM

FREY ÚR ÍR

{ SCRI
PT: ABS
TRACT }

HERR FREY FREI

2022. 01. 21 - 03. 20.

Kurátorok / Curators: EINSPACH Gábor, RIEDER Gábor
Projekt koordinátor / Project Coordinator: TIMÁR Katalin
Kurátor asszisztens / Assistant Curator: MAJ Ajna

Kölcsönző intézmények / Lending Institutions

Budapest Történeli Múzeum - Kiscelli Múzeum / Budapest History Museum - Kiscell Museum, Budapest
Neumann János Számítógép-tudományi Társaság / John von Neumann Computer Society, Budapest
Savaria Megyei Hatókörű Városi Múzeum - Szombathelyi Képtár / Savaria Museum (Vas County Museums Authority) - Gallery of Szombathely, Szombathely
Szent István Király Múzeum / King St. Stephen Museum, Székesfehérvár
Szépművészeti Múzeum - Magyar Nemzeti Galéria, Jelenkori Magyar Gyűjtemény / Museum of Fine Arts - Hungarian National Gallery, Department of Contemporary Hungarian Art, Budapest

Kölcsönző galériák / Lending Galleries

Einspach Fine Art & Photography, Budapest
Kieselbach Galéria és Aukcióház / Kieselbach Gallery and Auction House, Budapest
Neon Galéria / Neon Gallery, Budapest

Kölcsönző magángyűjtők / Lending Private Collectors

A. Gyűjtemény / A. Collection, Budapest
Dr. Adorjáni Gyűjtemény / Dr. Adorjáni Collection, Budapest
Hetényi - Gonda Gyűjtemény / Hetényi - Gonda Collection, Budapest
MNB-Ingatlan Kft.
Radványi Gyűjtemény / Radványi Collection, Budapest
Jáky Gyűjtemény / Jáky Collection, Budapest
Schimicsek Gyűjtemény / Schimicsek Collection, Budapest
Tóth Gyűjtemény / Tóth Collection, Budapest

Támogató / Supported by

Museum Complex Szállítványozó és Szolgáltató Kft. / Museum Complex Transportation and Services LLC
Nemzeti Kulturális Alap / National Cultural Fund
Neumann János Számítógép-tudományi Társaság / John von Neumann Computer Society, Budapest
PADME - Pallas Athéné Domus Meriti Alapítvány / PADME - Pallas Athéné Domus Meriti Foundation

Címlap / On the cover:

26_04_72. [részlet / detail], 1972, 50×65 cm, olaj / papír / oil, paper, magántulajdon (a Neon Galéria jóvoltából) / private property (courtesy of Neon Gallery)

© fotó / photo: HAJDU András

Frey az ABC című, készülő képével / Frey with his unfinished work titled ACB, 1967 körül / c. 1967

{SCRIPT:ABSTRACT}

Frey Úr ír

Az Iparterv-nemzedékhez tartozó Frey Krisztián a hatvanas években újjászülető magyar non-figuratív festészet egyik legeredetibb figurájaként alakította ki sajátos kifejezőmódját a nyugati hatásoktól elzárt, szellemi légszomjjal küzdő hazai színtéren. Életművét mindvégig az írásjelek és az absztrakció egyéni hangú kombinációja határozta meg. Pályakezdése az ötvenes évek közepére esett. Vidéki fogorvos fiaként osztályidegennek bélyegezték, és nem kerülhetett be a Képzőművészeti Főiskolára. „Szerencséjére” – mondta későbbi jó barátja, Lakner László –, „mert azután leszámolt minden komplexusával, és ott kezdte el a festészetet, ahol mi többiek csak évek múlva.” Se a szocoreál ideológiája, se a főiskola konzervatív látványfestői eszköztára nem akadályozta meg belülről felfakadó esztétikai világának kibontakoztatását.

Frey 1957–1965 között teremtette meg az absztrakt expresszionizmus egyéni variációját, amit meghatározó szöveges karakterre miatt „szkripturális absztrakciónak” nevezhetünk. „Frey úr ír” – jegyezte fel sokszor képeire, magára vonatkoztatva a háború előtti első osztályos ábécéskönyvek – Esterházy Péter által hallhatatlanná tett – szópárosítását („úr ír”). Egyéni karakterű művészetének első értői a Zuglói Körben gyülekező fiatal absztrakt festők voltak a hatvanas években. A pop arttal és az arte poverával is érintkező művei szerepeltek a magyar neoavantgárd legfontosabb tárlatain, a legendás Iparterv-kiállításokon 1968–1969-ben. Nagyfokú szabadságigénye miatt – több iparterves társához hasonlóan – elhagyta az országot 1970-ben. A zürichi emigrációban a kézírásos leveleket idéző korábbi képeinek stílusát fejlesztette tovább. Miközben sofőrként dolgozott, rendületlenül kísérletezett a konkrét költészet festészeti átültetésén. Svájcban ismerkedett meg a számítógépekkel, programozással készített nyolcvanas évekbeli munkái a computer art korai úttörőjévé avatják. A rendszerváltás után sokat járt Magyarországra, és visszatért korábbi szkripturális festészetének továbbfejlesztéséhez. A hazai közönség csak ekkor csodálkozott rá páratlan életművére, amit áthat a folyamatos íráskényszer, a szabad kifejezés és a kísérletezés parancsa.

>> [Mari](#) [részlet /detail], 1968, 70×57 cm, olaj, farost / oil, woodboard, magántulajdon (a Kieselbach Galéria közvetítésével) / private property (mediated by the Kieselbach Gallery)
© fotó / photo: DARABOS György

Herr Frey frei

Krisztián Frey, a member of the Iparterv generation, was one of the most original figures of the Hungarian non-figurative painting re-born in the sixties, and developed his own style of expression in the Hungarian scene, which was isolated from Western influences and suffering from an intellectual void. His oeuvre was defined by a unique combination of written signs and abstraction. His career began in the mid-1950s. As the son of a dentist with a praxis in the countryside, he was branded as “class-alien” and denied admission to the College of Fine Arts. “Fortunately for him,” said his later good friend László Lakner, “as he then shed all his complexes and began painting at a point that took the rest of us years to reach.” Neither the ideology of social realism nor the conservative painterly tools of the college prevented him from unfolding his aesthetic world, which was emerging from within.

Between 1957 and 1965, Frey created his individual version of abstract expressionism, which, because of its dominant textual character, could be called “scriptural abstraction”. “Frey úr ír” (“Mr Frey is writing”), he often wrote on his pictures, applying the word-pairing (“úr ír”) of pre-war first-grade alphabet books – eternalized by writer Péter Esterházy – to himself. The young abstract painters of the Zuglói Circle were the first to understand his unique art in the sixties. His works, which also touched on Pop Art and arte povera, were included in the most important exhibitions of the Hungarian neo-avant-garde, the legendary Iparterv exhibitions in 1968–1969. His need for freedom led him, like many of the Iparterv members, to leave the country in 1970. In emigration in Zurich, he developed the style of his earlier paintings that evoked handwritten letters. While working as a driver, he experimented tirelessly with the painterly rendering of concrete poetry. In Switzerland, he was introduced to computers, and his works based on programming in the 1980s made him an early pioneer of computer art. After the change of regime, he visited Hungary extensively and resumed developing his earlier scriptural painting. It was only after his move home that the Hungarian public came to admire his unparalleled oeuvre, which is permeated by a constant urge to write, a command for free expression and experimentation.

23 years
in the

Németországi levelek

Az autodidakta Freyt a hatvanas évek elején befogadta a Zuglói Kör, melynek tagjai a tiltott absztrakciót, a franciás informel festészetet felfedező fiatal progresszív művészek közül kerültek ki (Molnár Sándor, Bak Imre, Tót Endre, Hencze Tamás stb.). Az 1963-as kádári konszolidációnak köszönhetően Frey kijuthatott a vasfüggönyön túlra: német rokonait látogatta meg. Itt láthatta először élőben az absztrakt expresszionizmus nemzetközi képviselőit, és itt került sor első egyéni tárlatára. A mostani kiállítás nagy újdonsága a korábban nem ismert, 1963-as, elnyújtott formátumú *Brief an Uschi* (Levél Orsinak) ciklus, aminek merész, felszabadult, kalligrafikus írásgesztusait a németországi utazás (Cy Twombly) és a Zuglói Kör francia előképei inspirálták (Georges Mathieu).

Letters from Germany

In the early sixties, the self-taught Frey was embraced by the Zugló Circle, whose members were young progressive artists who had discovered forbidden abstraction and French informel painting (Sándor Molnár, Imre Bak, Endre Tót, Tamás Hencze, etc.). Thanks to the consolidation under the Kádár regime in 1963, Frey was able to go beyond the Iron Curtain: he visited his German relatives. It was there that he first saw international representatives of Abstract Expressionism, and his first solo exhibition took place. A major addition to the current exhibition is the previously unknown *Brief an Uschi* (Letter to Uschi) cycle from 1963, in an extended format, whose bold, liberated calligraphic gestures were inspired by his travels in Germany (Cy Twombly) and the French forerunners of the Zugló Circle (Georges Mathieu).

Brief an Uschi I., 1963, 35×100 cm, olaj, papír /
oil on paper, magángyűjtemény / private collection
© fotó / photo: ROSTA József

Az Iparterv-nemzedék

A Zuglói Kör révén Frey bekerült a később neoavantgárdnak nevezett művészek szűk társaságába. Az absztrakt expresszionizmus sajátos változatát képviselő festészetének olyan párhuzamai és közeli inspirálói akadtak a hatvanas évekbeli fiatalok között, mint Tót Endre, Hencze Tamás vagy Lakner László. Az érett szkripturális absztrakt stílus nyelvén beszélő Freynek egyértelműen helye volt a neoavantgárd képzőművészet legfontosabb fórumán, az 1968–1969-es Iparterv-kiállításokon. Bemutatott műveinek egy része a pop arthoz is kapcsolódott – leginkább Rauschenberg combine paintingjeihez –, a gesztusfestészeti alapba „belekombinált” fehérnemű vagy női cipők révén. A *Kombiné* (3180) és a goethei sorokat idéző *Alles Vergängliche ist nur ein Gleichnis* (Minden mulandó csak hasonlat) a magyar pop art főműveinek is tekinthetők.

Iparterv generation

Through the Zuglói Circle, Frey entered a close circle of artists who later became known as the neo-avant-garde. His painting, which represented a particular form of abstract expressionism, found parallels and close inspirations among the young people of the 1960s, such as Endre Tót, Tamás Hencze and László Lakner. Frey, who spoke the language of a mature scriptural abstract style, clearly had a place in the most important forum for neo-avant-garde art, the Iparterv exhibitions of 1968–1969. Some of his works displayed were also linked to Pop Art, most notably Rauschenberg's combine paintings, “combining” lingerie or women's shoes with a base of gestural painting. *Slip* (3180) and *Alles Vergängliche ist nur ein Gleichnis* (All of the transient is parable only), which evokes Goethe's lines, can be considered the key works of Hungarian Pop Art.

3180 (Kombiné) / (Slip), 1966, 123×84 cm, olaj, tárgycollázs (assemblage), farostlemez / oil, assemblage, woodboard, Szépművészeti Múzeum - Magyar Nemzeti Galéria, Jelenkori Magyar Gyűjtemény / Museum of Fine Arts - Hungarian National Gallery, Department of Contemporary Hungarian Art, Budapest
© Fotó/ photo: Szépművészeti Múzeum - Magyar Nemzeti Galéria / Museum of Fine Arts - Hungarian National Gallery, Budapest

Fehér kiüresedés

A hangját megtaláló, de csak a progresszív fiatal művészek második nyilvánosságában ismert Frey 1967-ben rendezhetett először egyéni kiállítást Magyarországon. A félreeső rákosligeti kultúrházban helyet kapó, monokróm festészet felé tapogatózó ciklus a helyszín miatt kapta a *Rákosligeti képek* címet. Frey pár korábban készült, túl személyesnek ítélt, nagyméretű vásznát „mázolta” át ez alkalommal fehérre, csak egy-két motívumtöredéket hagyva meg. A kiüresített gesztusokból álló, fehérés szürke színvilágú képegyüttes a hatvanas évekbeli magyar absztrakció egyik legnagyobb teljesítménye. Érintkezik a nemzetközi monokróm festészet forradalmi világával (Piero Manzoni vagy Robert Rauschenberg fehér műveivel), bár Frey sokkal profánabb forrásokból is inspirálódott, például a lemeszelt kirakatüvegek látványából. A radikális kifehérités miatt a túlfűtött, zaklatott szenvedély helyét a kioltott-elfojtott érzelmek nirvánája foglalja el. A „fehér képek” külön műtárgycsoportot alkotnak az életművön belül.

White voiding

Frey, who had found his voice but was only known to the second public of progressive young artists, had the opportunity to organise his first solo exhibition in Hungary in 1967. The cycle of paintings, which was displayed in a remote suburban culture centre, and which explored monochrome painting, was called *Rákosliget Pictures* after the location of the exhibition. Frey decided to paint over some of his earlier large format paintings for the occasion because he found them too personal, leaving only a few fragments of motifs. The result was a cycle in whitish grey hues, consisting of emptied gestures, which was one of the greatest achievements of the 1960s abstraction. It touches on the revolutionary world of international monochrome painting (the white works of Piero Manzoni or Robert Rauschenberg), although Frey also drew inspiration from more profane sources, such as the sight of whitewashed shop windows. Radical bleaching had led to the overheated, agitated passion being replaced by a nirvana of extinguished-suppressed emotion. The “white paintings” form a separate group of works within the oeuvre.

Mehitabel (Rákosligeti képek V.) / Mehitabel (Rákosliget Pictures V), 1965-1967, 178,5×150 cm, olaj, vászon / oil on canvas, Schimicsek Gyűjtemény / Schimicsek Collection
© fotó / photo: MESTER Tibor

Vécéajtó-esztétika

A hatvanas évek derekán kiferrott Frey egyéni, jellegzetes stílusvilága, a keleti kalligráfia és a levél-jellegű írásbeliség által inspirált, sajátos absztrakt expresszionizmus. Ezt a – maga által később – „változó tempójú gesztusfestészetnek” nevezett festői világot a több színrétegből felépített szürke felületek, a széles, energikus expresszív ecsetkezelés, valamint a kézírás-jellegű (többnyelvű) feliratok, a stencilezett betűk, a vandál falírkák, a vulgáris graffitik, a zodiákusjelek és az applikált fotók jellemezték. Karakterét nem a nyugati kalligrafikus absztrakció eleganciája, hanem az art brut és az arte povera olcsó léceket, durva karcolatokat, nyers gesztusokat használó „vécéajtó-esztétikája” adta meg. Folyamatos kísérőjük a nyers erotikus vágy és a legyőzhetetlen íraskényszer. A képekbe applikált tárgyak (cipők, kombiné, fotók) révén Frey a pop arthoz is közel került mint az Iparterv-generáció egyik fontos szereplője.

Toilet door aesthetics

In the mid-1960s, Frey's individual, distinctive style matured, it took the form of a peculiar abstract expressionism inspired by oriental calligraphy and letter-like writing. This painterly world, which he later described as “variable tempo gesture painting”, was characterised by grey surfaces built up of several overlapping layers of colour, broad, energetic expressive brushwork, handwriting-like inscriptions of various languages, stencilled letters, vulgar graffiti, zodiac symbols and applied photographs. Its character was not defined by the elegance of Western calligraphic abstraction, but the “toilet door aesthetics” of art brut and arte povera, using cheap slats, rough scratches and crude gestures. It was also always accompanied by a raw erotic desire and an invincible urge to write. Through the objects (shoes, a slip, and photographs) that he applied to his pictures, Frey also came close to Pop Art as an important figure of the Iparterv generation.

ABC, 1970 körül, 160×80 cm, olaj, fotó, farost, deszka /
oil, photo, woodboard, deck board,
MNB-Ingatlan Kft.
© fotó / photo: ROSTA József

Zürichi sofőr

A prágai tavasz vérbefojtása után Frey nem várta meg a progresszív művészek undergroundba vonulását, hanem 1970 nyarán emigrált Svájcba. (Az őt sokáig támogató fogorvos édesapja nyugdíjba vonulása után.) „Nyugaton »szabadon« festeni, ez volt elejétől fogva a kívánságom” – emlékezett vissza később a megtalált szabadságra. Évekig megszállottan festett Zürichben, de a biztató kezdeti időszak után látványos sikereket nem ért el a svájci kortárs szintéren, inkább sofőrként dolgozott. 1972-től az elbizonytalanodás, a redukció lett úrrá a hatvanas évek óta ismert motívumokat használó szkripturális alapkarakterű művein. Az olajfestmények mellett kísérletezett papír-művekkel, a tusrajzoktól kezdve a pecsétnyomókon és a kollázsokon keresztül a rézkarcokig, de kiadott egy szitanyomásos grafikai mappát is. Foglalkoztatta a zene, a matematika és a konkrét költészet világa is.

Driver in Zurich

After the bloodshed of the Prague Spring, Frey did not wait for the progressive artists to go underground, but emigrated to Switzerland in the summer of 1970 (after his father, who supported him for many years, retired). “To paint ‘freely’ in the West was my desire from the start”, he later recalled of the freedom he found. For years he painted obsessively in Zurich, but after a promising start he did not achieve spectacular success on the Swiss contemporary scene, and he chose to work as a taxi driver. From 1972 onwards, a sense of disorientation and reduction came to dominate his scriptural kind of works using the same motifs since the sixties. In addition to oil paintings, he experimented with works on paper, ink drawings, stamp prints, collages and etchings, and also published a portfolio of silkscreen prints. His interest turned to music, mathematics and concrete poetry.

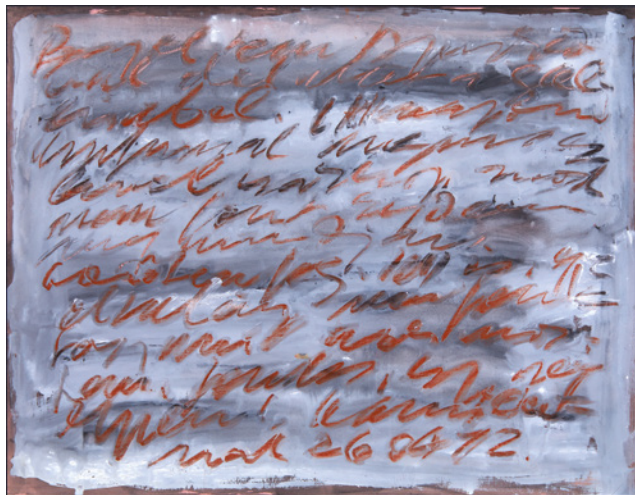
19. MARZ. 1975, 1975, 50×35 cm, vegyes technika, papír
/ mixed technique, paper, magángyűjtemény / private collection
© fotó / photo: ROSTA József

Frey Úr ír

A kézirásos leveleket idéző korábbi képeinek stílusát fejlesztette tovább 1970-től Svájcban. A két termékeny év alatt számtalan szkripturális festmény született. A gyorsan, *alla prima* készített képeken megőrizte a fehér és fekete szintek kettőséből eredő sajátos, opálosan áttetsző, nedves hatású szürke tónust, miközben a még meg nem száradt felületbe ujjal vagy az ecset nyelével karcolta-törölte bele az írott betűket, különböző talált, alig olvasható szövegeket idézve meg. Az írás sok esetben – posztmodern gesztusként – az újságokból vagy közleményekből kiemelt kölcsönzött szöveg, a koncertező katonazenekar hírértől a körözött autók rendszámáig. A semleges textusokba helyenként érzelmileg fontos neveket, rövidítéseket vagy számokat szúrt közbe, de mindvégig gondosan ügyelt arra, hogy a végeredmény a tiszta vizualitás és az olvashatóság határán billegjen.

Sir Frey The Writer

From 1970 onwards, in Switzerland, he continued along the lines of his earlier paintings that evoked handwritten letters. During these two productive years he made numerous scriptural paintings. In his rapid, *alla prima* paintings, he retained the peculiar, opalescent, translucent grey tone resulting from the duality of the white and black layers, while scratching and erasing the written letters into the still wet surface with his finger or the handle of a brush. In many cases, the writing – as a postmodern gesture – is a borrowed text taken from newspapers or bulletins, from news of an army band in concert to the license plate numbers of wanted cars. He occasionally interspersed emotionally relevant names, abbreviations or numbers amidst the neutral texts, but all the while he was careful to keep the end result wavering on the border of pure visuality and legibility.

26_04_72_, 1972, 50×65 cm, olaj, papír / oil on paper,
magántulajdon (a Neon Galéria jóvoltából) / private property
(courtesy of Neon Gallery)
© fotó / photo: HAJDU András

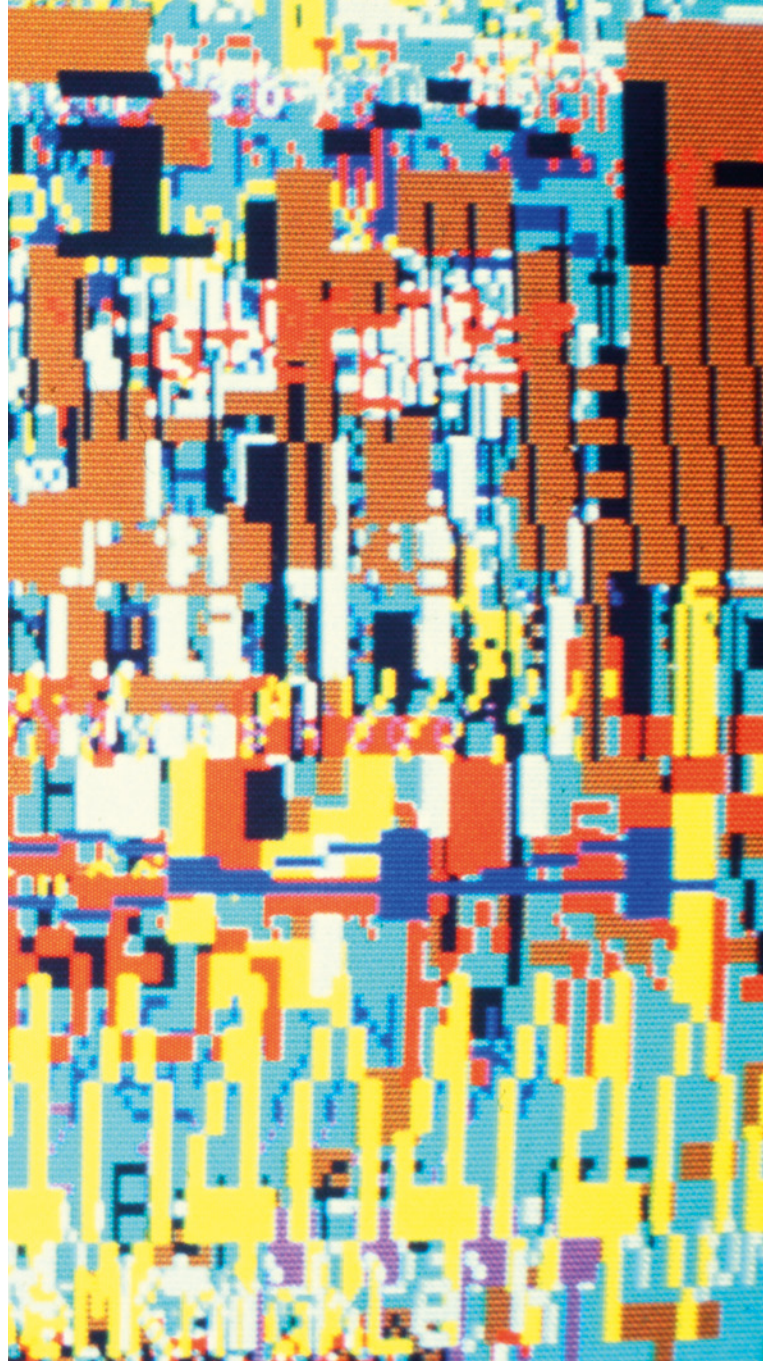
A computer art úttörője

A friss impulzusokat kereső Frey a hetvenes évek közepén figyelt fel az új lehetőségekkel kecsegtető korai komputer technológiára. A zürichi egyetem jóvoltából a kor legjobb számítógépein kísérletezhetett. Első programozáson alapuló munkái – amelyek a nemzetközi computer art egyik korai képviselőjévé avatják – véletlenszerűen kirajzolódó fekete-fehér vonalakból álltak (*Sztochasztikus szuprematizmus*), illetve számok és jelek algoritmus által leírt kódsoraiból. Frey a sztochasztikus véletlenszerűség logikájára épülő utolsó látványos komputeres sorozatát a nyolcvanas évek egyik népszerű „miniszámítógépén”, a PDP-11-en készítette Zürichben. A véletlenszám-generáló K-rendszerrel használó, saját készítésű programja élénk színű, pixeles „szőnyegek” sokaságát teremtette meg. Az efemer munkák képernyőfotókon őrződtek meg az utókor számára. A grafikai szoftverek megjelenésével Frey felhagyott a computer arttal és visszatért a hagyományos képzőművészethez.

Pioneer of computer art

A restless seeker of new impulses, Frey became intrigued by early computer technology in the mid-1970s to discover the new potentials it offered. He was given the best computer of the time by the University of Zurich to freely experiment with. His first works, based on programming, which make him an early representative of international computer art, consisted of randomly drawn black and white lines (*Stochastic Suprematism*) and algorithmically written code sequences of numbers and symbols. Frey made his last spectacular computer series based on the logic of stochastic randomness on one of the popular “mini-computers” of the 1980s, the PDP-11 in Zurich. His homemade software, which used the random number generator K-system, constructed a multitude of brightly coloured pixelated “carpets”. The ephemeral works have been preserved for posterity in screenshots. With the advent of graphics software, Frey abandoned computer art and returned to traditional fine art.

[Stochastic Video Art](#) (részlet a [Szuprematikus kárpitok](#) sorozatból) / (detail from the series [Suprematist Carpets](#)), 1982, 2,5×3,5 cm, számítógépen készített digitális képek fotódokumentációja (színes diapozitív) / photo documentation of digital images taken on a computer (colour slide), magántulajdon / private property © fotó / photo: ROSTA József

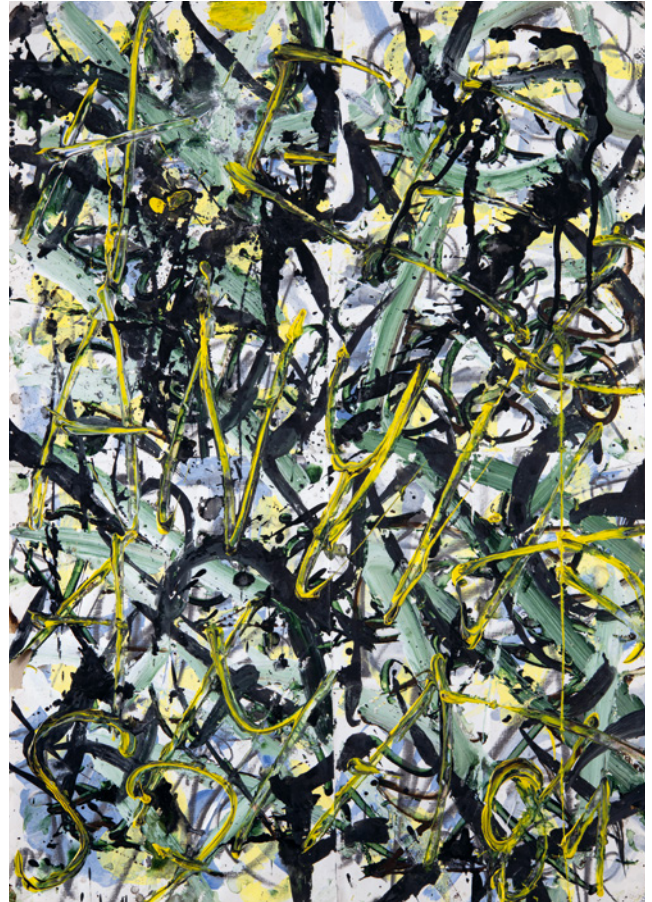

Érzelmi hurrikán

Frey a rendszerváltás után visszalátogatott Magyarországra, ahol tárt karokkal várták mint az Iparterv nagygeneráció egyik oszlopos tagját. Számos reprezentatív kiállításra hívták meg és belekerült a hazai műkereskedelem körforgásába is. A múlt újraélésének hatására visszatért korábbi festészeti stílusához, amikor még Jackson Pollock volt számára a „század nagy festője”. A hatvanas éveket jellemző, sajátos absztrakt expresszionista gesztusvilága még kendőzetlenebbül tombolt a kilencvenes évek elején, mint fiatal korában. Fékezhetetlen energiák, őrült szenvedéllyel csapkodó ecsetek, elmetébolyt idéző zabolátlanság. A főként papírlapokra készülő, írással kevert absztrakt expresszionista gesztusok személyiséget felemésztő érzelmi hurrikánokat sejtetnek.

Emotional hurricane

After the regime change, Frey returned to Hungary, where he was welcomed with open arms as a pillar of the great generation of Iparterv. He was invited to participate in several representative exhibitions and his works entered the domestic art trade circuit. In a revival of the past, he returned to his former style of painting, when Jackson Pollock was for him the “great painter of the century”. His distinctive abstract expressionist gestural style of the sixties was even more unvarnished in the early nineties than in his youth. Uncontrollable energy, brushes flapping with mad passion, an unbridled frenzy of insanity. The abstract expressionist gestures mixed with writing, mainly on sheets of paper, suggest emotional hurricanes that consume personality.

AEE, 1991, 70×50 cm, olaj, hajtogatott papír / oil, folded paper, Schimicsek Gyűjtemény / Schimicsek Collection
© fotó / photo: MESTER Tibor

Utóirat

A nyers absztrakt expresszionista gesztusok mellett Frey a kilencvenes évek eleji termékeny utolsó korszakában finomabb hangon is megszólalt. Többek között visszatért a szkripturális festészet hetvenes évek elején elhagyott formanyelvéhez, hiszen a belülről fakadó íráskényszerét nem tudta megtagadni. A kései festmények „áttetszőbbek”, kevésbé sűrűek, mint a hatvanas években készültek, címfestő karakterek, zodiákusjelek és fekete sziluettfigurák alig szerepelnek rajtuk. A zaklatott, szálkás betűk a nagyvonalúan elkent, lazúros szürke felületeken jelennek meg. Utolsó éveiben Frey a virtuális valóságban formálódó „mesterséges Isten” létén gondolkodott, miközben mély depresszióban vetett számot az elmúlással.

Post script

In addition to raw abstract expressionist gestures, Frey also used a more subtle voice during his prolific final period in the early nineties. Among other things, he returned to the formal language of scriptural painting abandoned in the early seventies as he was unable to deny his inner urge to write. The late paintings are more “translucent” and less dense than those of the 1960s, with less sign characters, less zodiac symbols and less black silhouette figures. The agitated, jagged letters are on a glazed grey surface smeared with vague strokes. In his last years, Frey contemplated the existence of an “artificial God” taking shape in virtual reality, while reckoning with death in a state of severe depression.

Imaginación, 1994, 125×125 cm, olaj, vászon / oil on canvas,
MNB-Ingatlan Kft.
© fotó / photo: ROSTA József

Hajtogatott képek

A kései korszak legeredetibb alkotásai a hajtogatott papírképek, amelyeknek négyzetrácsos szerkezete Hantai Simon *Tabuláinak* logikájára emlékeztet. Frey az álló formátumú, fehér rajzlapokat többszörösen összehajtotta, hogy tizenkettő, tizenhat vagy akár harminckettő téglalapot kapjon. A végül kiterített, de a hajtogatás vonalait őrző felületen az egyes mezőket egyszerre kezelte külön képekként és egy nagyobb mű részeként. A hajtogatott „tabulák” színes felületein a változó tempójú gesztusfestészet teljes hajdani eszköztára megjelenik: stencilezett címfestő betűk, különböző nem latin karakterek, többféle nyelv, naplószerű töredékek, banális megjegyzések, női nevek, különféle festékanyagok és a nyers absztrakt gesztusok. A négyzetrácsos képépítmény nem a matematika, hanem inkább valamiféle misztikus, okkult rend képzetét vetíti a néző elé, amely dacolni próbál az elmúlással.

Folded pictures

The most original works of Frey's late period are the pictures on folded paper, whose square grid structure recalls the logic of Hantai's *Tabulae*. Frey folded the portrait format white sheets of drawing paper several times to form twelve, sixteen or even thirty-two rectangles. On the surface, which was eventually spread out but retained the lines of the folding, he treated each field as both a separate image and part of a larger work, working on them in parallel. The folded pictures exhibit the full set of devices used in his former practice of variable tempo gesture painting: stencilled letters from signs, various non-Latin characters, several languages, diary-like fragments, banal remarks, female names, several paint materials and raw abstract gestures. The square-grid structure of the folded paintings does not imply mathematics, but rather a kind of mystical, occult order that attempts to defy the passing of time.

FREY KRISZTIÁN (1929–1997)

- 1929 megszületik Budapesten
- 1963 első egyéni kiállítás
(Galerie am Bohlweg, Braunschweig, Németország)
- 1967 első magyarországi egyéni kiállítás
(Vigyázó Ferenc Művelődési Társaság, Budapest, Rákosliget)
- 1968–1969 részvétel az Iparterv I–II. kiállításokon
- 1970 Zürichbe költözik
- 1971 első svájci egyéni kiállítások
(Galerie La Fourmière, Zürich; Kunsthaus, Zürich)
- 1972 legnagyobb támogatója elköltözik,
utána taxi- és buszsofőrként dolgozik
- 1978-tól számítógéppel kísérletezik
- 1992-től felváltva Magyarországon és Svájcban él
- 1994 első retrospektív gyűjteményes kiállítás
(Ernst Múzeum, Budapest)
- 1997 meghal Zürichben
- 2000 első posztumusz életmű-kiállítás (Múcsarnok, Budapest)

KRISZTIÁN FREY (1929–1997)

- 1929 born in Budapest
- 1963 his first solo exhibition
(Galerie am Bohlweg, Braunschweig, Germany)
- 1967 his first solo exhibition in Hungary
(Ferenc Vigyázó Cultural Society, Budapest, Rákosliget)
- 1968–1969 participates in Iparterv I–II exhibition
- 1970 moves to Zürich
- 1971 first solo exhibitions in Switzerland
(Galerie La Fourmière, Zurich; Kunsthaus, Zurich)
- 1972 his most important supporter leaves Zurich, then works as
a taxi and bus driver
- 1978 onward experiments with computers
- 1992 onward lives alternately in Hungary and Switzerland
- 1994 first retrospective exhibition of collected works
(Ernst Museum, Budapest)
- 1997 dies in Zurich
- 2000 first posthumous exhibition of his lifework
(Kunsthalle, Budapest)

[Frey Krisztián taxisofofőrként Zürichben](#) / [Krisztián Frey as taxi driver in Zurich, 1972 körül](#) / c. 1972

{SCRIPT:ABSTRACT}

Frey úr ír / Herr Frey frei

Ludwig Múzeum - Kortárs Művészeti Múzeum /
Ludwig Museum - Museum of Contemporary Art
2022. 01. 21 - 03. 20. / 21. 01. - 20. 03. 2022

Kurátorok / Curators:

EINSPACH Gábor, RIEDER Gábor

Projekt koordinátor / Project Coordinator:

TIMÁR Katalin

Kurátor asszisztens / Assistant Curator:

MAJ Ajna

Szöveg / Text:

RIEDER Gábor

Szöveggondozás / Proofreading:

DÉKEI Krisztina, IVACS Ágnes

Fordítás / Translation:

IVACS Ágnes

Grafikai terv / Graphic Design:

SZMOLKA Zoltán

Nyomda / Printing:

Keskeny Nyomda

Készült 3000 példányban, 2022-ben / Print Run: 3000, 2022

Neumann Társaság a digitális világ GPS-e
Neumann Society – the GPS of the digital world

LUDWIG — KORTÁRS
MÚZEUM MŰVÉSZETI
MÚZEUM

Ludwig Múzeum - Kortárs Művészeti Múzeum
Ludwig Museum - Museum of Contemporary Art

MŰPA Budapest | H-1095 Budapest, Komor Marcell u. 1.
+36 1 555 3444

info@ludwigmuseum.hu

www.ludwigmuseum.hu

www.facebook.com/ludwigmuseum

www.ludwigmuseum.blog.hu

A kiállítás nyitva / The exhibition is open:

2022. 01. 21 - 2022. 03. 20. / 21. 01. 2022 - 20. 03. 2022

Kedd - vasárnap / Tuesday - Sunday: 10.00 - 18.00 h

A múzeum hétfőn zárva. / The museum is closed on Mondays.

A múzeum időszaki kiállításai 2022. február 1-től 20:00 óráig
látogathatók. / Temporary exhibitions are open until 8 pm
from 1st of February 2022.